

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 19219

Tarih : 29.07.2026

10/4442

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yargının siyasallaşmasının engellenmesi, muhalif siyasetçilere yönelik hukuka aykırı müdahalelerin durdurulması, Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde bir demokratikleşme yol haritasının belirlenmesi ve demokratik siyasetin önünün açılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Serhat Eren
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de yargı, son yıllarda uluslararası sözleşmeleri ve Anayasa’yı yok sayan uygulamalarla, demokratik siyaseti tasfiye etmenin bir aracı haline getirilmiştir. Bu durumun en somut örneği olan Kobane Kumpas Davası’nda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ gibi siyasetçilerin tutukluluğuna ilişkin verdiği kararlarda ve son olarak AIHM’in 9 Haziran 2026 tarihli Ürküt v. Türkiye kararında, HDP toplantısına katılmanın veya sosyal medya üzerinden paylaşılan ve siyasi ifade özgürlüğü kapsamında kalan tweetlerin tutuklama gerekçesi yapılamayacağını açıkça ilan etmiştir. Mahkemenin, söz konusu tutuklama tedbirinin 'demokratik bir toplumun özünde yer alan çoğulculuğu boğma ve siyasi tartışma özgürlüğünü sınırlama' amacı taşıdığını saptayarak AIHS’nin 18. maddesinin ihlal edildiğine karar vermesi, Türkiye’deki siyasi yargılamaların sistemsel karakterini ortaya koymaktadır. Kesinleşmiş bu uluslararası hukuk kararlarına rağmen, Ankara 22. Ağır Ceza Mahkemesi ve istinaf dairesi tahliye başvurularını sonuçsuz bırakmış, hukuk devletinin yerini fiili bir keyfilik almıştır.

Demokratik siyasetin kriminalize edilmesi, yalnızca seçim süreçleriyle sınırlı kalmamakta, kadın özgürlük mücadelesini de hedef almaktadır. Özgür Kadın Hareketi eski sözcüsü Ayşe Gökkan, bizzat iddia makamının tahliye yönündeki mütalaasına rağmen, uydurma iddianamelerle 19 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Bu dava, kadın siyasetçilerin meşru faaliyetlerinin nasıl kriminalize edildiğinin çarpıcı bir örneğidir.

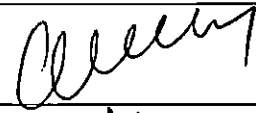
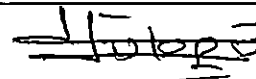
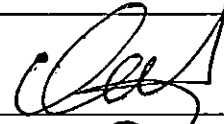
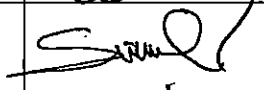
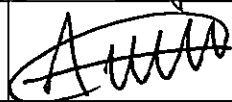
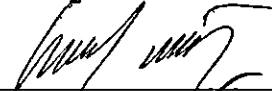
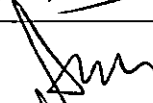
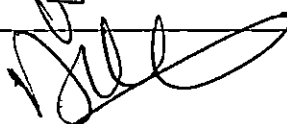
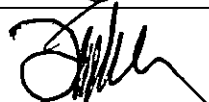
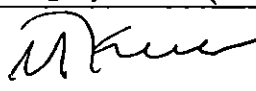
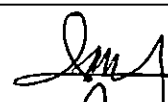
Yine benzer bir hukuk dışılık, Leyla Güven ve Demokratik Toplum Kongresi üzerinden yürütülmektedir. 2012 yılında bizzat TBMM tarafından yeni anayasa çalışmaları için davet edilen demokratik bir kurumun faaliyetleri, bugün hukuki öngörülebilirlikten uzak şekilde suç unsuru sayılmaktadır. AIHM’in "DTK faaliyetlerinin örgüt üyeliğine delil olamayacağı" yönündeki bağlayıcı içtihadına rağmen 2005’te kaldırılan "gıyabi tutuklama" gibi usulsüz yöntemlerle Leyla Güven’in hapsedilmesi, Meclis’in kendi demokratik geçmişine ve çözüm iradesine vurulmuş bir darbedir.

Yerel demokrasiye yönelik müdahaleler de bu siyasi yargılama sürecinin bir parçasıdır. Önceki dönem Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eşbaşkanı Dr. Selçuk Mızraklı ve Hakkari Belediye Eşbaşkanı Mehmet Sıddık Akış’ın tutuklanarak yerlerine kayyım atanması, halkın seçme ve seçilme hakkına yönelik bir yargı darbesidir. Bunun gibi belediye eşbaşkanlarına yönelik yüzlerce yargılama, yerel demokrasiyi ve eş başkanlık sistemini tasfiye etmeyi amaçlamaktadır.

Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu Raporu’nun yedinci ana başlığında yer alan demokratikleşme önerileri vakit kaybedilmeksizin hayata geçirilmelidir. Bu kapsamda, AIHM ve AYM kararları eksiksiz uygulanmalı, infaz düzenlemeleri eşitlik ve adalet ilkesi temelinde yeniden ele alınmalı, ceza muhakemesinde tutuklamanın istisnai bir koruma tedbiri olduğu ilkesi tavizsiz biçimde gözetilmelidir. İnsan onurunun ayrılmaz parçası olan temel hak ve özgürlüklerin güvence alanı genişletilmeli, Türk Ceza Kanunu ile Terörle Mücadele Kanunu, kanuni belirlilik ilkesi doğrultusunda demokratik hukuk devleti standartlarına uygun şekilde yeniden düzenlenmelidir. Yerel demokrasiyi zedeleyen kayyım

uygulamalarına son verilmeli, yerel yönetimlerin demokratik işleyişi güçlendirilmeli ve yargı bağımsızlığı güvence altına alınarak demokratik siyaset üzerindeki kriminalizasyon politikalarından vazgeçilmelidir.

Türkiye'nin gerçek anlamda demokratikleşebilmesi, ancak Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözümüyle mümkündür. Yargının bir baskı aracı olmaktan çıkarılması, siyasetçiler üzerindeki hukuki ablukanın dağıtılması ve toplumsal barışın tesisi için anayasal güvencelerin sağlanması TBMM'nin tarihsel sorumluluğundadır. Siyasal alanın yargı eliyle daraltılmasına son verilmesi ve demokratikleşme adımlarının ivedilikle atılması amacıyla bu araştırma komisyonunun kurulması hayati bir zorunluluktur.

1	VEZİR COSKUN PARLAK	HAKKARİ	
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	